

ARCHIWISTA

BIULETYN KWARTALNY

Stowarzyszenia Archiwistów Polskich

Rok XVI

Nr 1 (60)

WARSZAWA

styczeń - marzec

1980

REDAGUJE ZESPÓŁ

Zygmunt Kolankowski (redaktor), Andrzej Igielski, Regina Piechota,
Bolesław Woszczyński (sekretarz redakcji)

Adres Redakcji: Archiwum PAN, 00-330 Warszawa, Nowy Świat 72
pok. 8

Rachunek bieżący w NBP: Stowarzyszenie Archiwistów Polskich,
Zarząd Główny — Warszawa, NBP XV Oddz. nr 1153-5656-132

Barbara Kubiczek
Warszawa

Stowarzyszenie Archiwistów Francuskich

W 1979 roku minęła 75 rocznica utworzenia Stowarzyszenia Archiwistów Francuskich. Rocznicą dała okazję do przypomnienia dziejów Stowarzyszenia, przeglądu i oceny jego działalności oraz nakreślenia — w ogólnym zarysie — perspektyw rozwoju¹.

x x x

Idea zorganizowania stowarzyszenia, które występowałoby w imieniu archiwistów w obronie ich praw, powstała w 1904 r. Był to okres pełnego rozkwitu stowarzyszeń, zakładanych przez funkcjonariuszy urzędów państwowych dla ochrony interesów zawodowych: Stowarzyszenie Archiwistów Francuskich miało stać się jednym z nich.

Do powstania Stowarzyszenia przyczyniło się bezpośrednio opracowanie projektu ustawy w sprawie reorganizacji archiwów, przedstawionego Izbie Deputowanych 8 lutego 1904 r.; faktycznie powołano je do życia 15 czerwca 1905 r. podczas

¹ Dane szczegółowe o Stowarzyszeniu Archiwistów Francuskich wg É.Taillemite "L'Association des archivistes français" — La Gazette des Archives" 1979, nr 106.

zgromadzenia ogólnego, które zaaprobowало pierwszy statut. Utworzenie Stowarzyszenia spotkało się z wielkim aplauzem zainteresowanych; natychmiast zgłosiło doń akces 87 archiwistów, tj. 2/3 ogólnej liczby pracujących w tym zawodzie. § 1 statutu określał następujące cele i zadania Stowarzyszenia: ma to być społeczna organizacja zawodowych archiwistów, której celem jest nawiązywanie i utrzymywanie stałych kontaktów wśród jej członków, a przede wszystkim zajmowanie się sprawami zawodowymi i rozstrzyganiem, na drodze legalnej, różnych kwestii związanych z wykonywaniem zawodu.

Powstało więc coś na kształt związku zawodowego, którego głównym zadaniem były sprawy bytowe archiwistów /traktowanie, status personelu archiwów, awanse, emerytury/. W kręgu zainteresowania Stowarzyszenia znalazły się także problemy metodyczne, organizacyjne i naukowe. Ta wszechstronność działania znalazła odbicie w programie obrad pierwszego zgromadzenia ogólnego, na którym przedstawiono dwa problemy: sytuację archiwistów departamentalnych i przepisy prawne dotyczące służby archiwalnej. Członkami Stowarzyszenia, zgodnie z art. 2 statutu, mogły być osoby, które pełniły funkcję archiwisty w instytucjach i zakładach państwowych, w departamentach i gminach. W praktyce Stowarzyszenia stało się na długie lata zamkniętym "klubem archiwisty" /"club chartiste"/ co znajduje uzasadnienie w tym, że w początkach obecnego stulecia praktycznie nie było we Francji innych archiwistów poza absolwentami École des chartes, pracującymi w Archiwum Narodowym i archiwach departamentalnych. Statut nie precyzował form działalności Stowarzyszenia: artykuł 6 przewidywał jedno zgromadzenie ogólne rocznie i ewentualnie zgromadzenia nadzwyczajne, zwoływane na wniosek biura Stowarzyszenia lub pisemną prośbę co najmniej dziesięciu jego członków. Nie przewidywano wydawania żadnego pisma, nawet biuletynu informacyjnego. Składka roczna, ustalona w wysokości jednego franka, nie mogła zapewnić poważniejszych środków finansowych.

Do czasu pierwszej wojny światowej działalność Stowarzyszenia ograniczała się w zasadzie do corocznych zebrań,

na których omawiano bieżące problemy związane z pracą archiwistów. W 1919 r. Stowarzyszenie - liczące wówczas 135 członków - podjęło działalność przerwana przez wojnę. Wojna pogorszyła sytuację materialną archiwistów i tą sprawą Stowarzyszenie musiało się zająć przede wszystkim. Wyłoniły się też problemy natury metodycznej co spowodowało, że zgromadzenia ogólne w tamtych latach stały się jednocześnie zebrańmi związkowymi i posiedzeniami naukowymi.

Powoli Stowarzyszenie zaczęło aktywizować się. Obok zgromadzeń ogólnych /niezbyt zresztą uczęszczanych/ zaczęto organizować zebrania regionalne; pierwsze takie zebranie odbyło się w 1927 r. Począwszy od roku 1931 zgromadzenia ogólne przestały być wyłącznie "paryskie" i przeniosły się na prowincję. W tym czasie Stowarzyszenie podjęło szereg inicjatyw. W wyniku starań Stowarzyszenia Minister Spraw Wewnętrznych wydał 16 czerwca 1930 r. instrukcję dotyczącą archiwów departamentalnych; 7 kwietnia 1929 r. wprowadzono zmiany do statutu rozszerzając zakres i przedmiot działalności Stowarzyszenia. Miało się ono zajmować odąd badaniem wszystkich problemów dotyczących archiwów i archiwistów. Poprzez wprowadzenie dwóch kategorii członków: aktywnych /archiwisci/ i honorowych /osoby interesujące się archiwami/ zamierzano wyjść z zamkniętego kręgu na zewnątrz, co nie od razu się udało. Sprawa rekrutacji, która dzieliła członków Stowarzyszenia na tradycjonalistów i zwolenników praktyki "drzwi otwartych" została rozstrzygnięta ostatecznie w 1973 r. na korzyść tych ostatnich; od tego czasu członkami Stowarzyszenia mogły być osoby, zajmujące się przechowywaniem i opracowaniem archiwaliów instytucji państwowych i na półpaństwowych oraz przedsiębiorstw dysponujących służbą archiwalną. Po rekrutacji, przeprowadzonej głównie wśród archiwistów miejskich, liczba członków Stowarzyszenia wzrosła do 520 /1969 r./.

Postanowiono również wydawać biuletyn informacyjny; początkowo wychodził jako dodatek do "Przeglądu Bibliotecznego". W styczniu 1933 r. narodził się kwartalnik Stowarzy-

szenia "La Gazette des Archives". Początkowo niewielki objętościowo, ośmiostronicowy, przypominał bardziej wewnętrzny biuletyn związkowy niż czasopismo naukowe. Zamieszczał jedynie informacje i komunikaty. Dziś, pod redakcją M. Duchein, stał się organem Stowarzyszenia, miejscem wymiany poglądów z zakresu teorii, metodyki i praktyki archiwalnej.

Zawieszona ponownie, podczas drugiej wojny światowej, działalność Stowarzyszenia została reaktywowana dość szybko, ale już na nowych zasadach. Na podkreślenie zasługuje tu inspirująca rola jaką odegrał w życiu Stowarzyszenia po 1949 r. ówczesny naczelny dyrektor Archiwów francuskich Charles Braibant. Z jego inicjatywy zaczęto organizować coroczne krajowe zjazdy archiwistów, które zaktywizowały archiwistów i umocniły wzajemne kontakty. Zgromadzenia ogólne, przedjazdowe zebrania regionalne stały się bardziej ożywione; dyskutowane na tych ostatnich problemy przedstawiano na zgromadzeniu ogólnym. "La Gazette des Archives" publikowała przygotowane na krajowe zjazdy referaty i sprawozdania z przebiegu obrad. Te nowe praktyki zostały usankcjonowane w przyjętej przez zgromadzenie ogólne, 25 czerwca 1969 r., noweli do statutu.

Najbardziej prężna w Stowarzyszeniu jest grupa archiwistów miejskich, licząca około 100 osób. Biorąc pod uwagę ten fakt oraz to, że w ostatnich latach zaznaczył się rozwój archiwów gospodarczych, następna nowelizacja statutu, przeprowadzona dziesięć lat później /w czerwcu 1979/ rozszerzyła zakres rekrutacji przewidując przystąpienie do Stowarzyszenia osób prawnych i zorganizowanie sekcji, grupujących archiwistów o tej samej specjalizacji /archiwiści z archiwów miejskich, departamentalnych, gospodarczych itp./. W przeciwieństwie do dawnej praktyki Stowarzyszenie nie zajmuje się obecnie sprawami, leżącymi u podstaw działania organizacji związkowych /zarobki, status personelu/ choć granica podziału kompetencji jest trudna do ustalenia ponieważ np. takie zagadnienia jak stan obsady, perspektywy awansu mają istotny wpływ na funkcjonowanie służb archiwalnych. Sprawę rozstrzygnięto w ten sposób, że Stowarzyszenie zajmuje się ogólnie zagadnieniami służby archiwalnej pozostawiając związkowi za-

wodowemu prowadzenie konkretnych negocjacji. Stowarzyszenie i związki zawodowe często zresztą działają wspólnie załatwiając różne sprawy.

Jak już wspomniano, Stowarzyszenie kilka lat temu rozszerzyło zakres rekrutacji, przyjmując w poczet swych członków archiwistów, którzy nie posiadają specjalistycznego wykształcenia /archivistes non chartistes/. Praktyka ta, zapoczątkowana trzydzieści lat temu, rozwinęła się zwłaszcza po ostatniej rewizji statutu. Dziś każda osoba, wykonująca odpowiedzialną pracę w państwowej lub prywatnej służbie archiwalnej może być członkiem Stowarzyszenia jeśli tylko posiada minimum kwalifikacji zawodowych. Sektor prywatny jest obecnie jeszcze w Stowarzyszeniu słabo reprezentowany, zaniedbania w dziedzinie archiwizacji akt przedsiębiorstw prywatnych we Francji są jeszcze znaczne. Stowarzyszenie zamierza w najbliższych latach zająć się sprawą archiwizacji dokumentacji przedsiębiorstw prywatnych /niedawno powstało nawet Stowarzyszenie Archiwistów Przedsiębiorstw L'Association des archivistes d'entreprises/.

Stowarzyszenie stara się dotrzymać kroku zmianom, jakie następują w organizacji życia państwowego, wychodzi też naprzeciw potrzebom badawczym archiwów oraz potrzebom nauki i gospodarki. W ślad za podziałem Francji na 21 regionów zwiększono liczbę zebrań regionalnych z 5-6 do 20-21 w ciągu roku. Jedno z zebrań poświęca się z reguły przedyskutowaniu tematów zalecanych przez władze Stowarzyszenia, na pozostałych omawia się problemy regionalne. I tak np. w ostatnich latach rozważano następujące tematy: rozwój pomocy naukowych, problemy personelu naukowego archiwów francuskich, postępowanie z archiwaliami najnowszymi, publikacje naukowe archiwów, archiwa a służba państwowa, organizacja pracy w służbach archiwalnych itp. Syntetyczne podsumowanie takich dyskusji, opracowane przez przewodniczącego Stowarzyszenia, publikowane są w "La Gazette".

W celu umocnienia więzi między archiwami utworzono w 1973 r. sieć korespondentów regionalnych zobowiązując ich do

organizowania spotkań, werbowania nowych członków i ożywienia działalności Stowarzyszenia w regionach. Dla przebadania określonych problemów powoływane są doraźne grupy badawcze. Niedawno specjalne grupy badały np. sprawę kształcenia personelu archiwów oraz mechanografii i informatyki w archiwach. Wnioski Stowarzyszenie przedstawiło Naczelnej Dyrekcji Archiwów, która podjęła odpowiednie decyzje w sprawie ich realizacji.

Corocznie Stowarzyszenie organizuje spotkania kustoszy archiwalnych z uczniami École des chartres, aby zapoznać ich z przyszłym zawodem. Podsumowania działalności Stowarzyszenia dokonuje się każdego roku na statutowym zgromadzeniu ogólnym, na którym przewodniczący Stowarzyszenia, jego skarbnik oraz redaktor naczelny "La Gazette des archives" składają sprawozdania. Dyskutuje się też nad zadaniami na przyszłość. Co trzy lata odbywają się wybory nowego składu Biura i Rady Administracyjnej Stowarzyszenia.

Działalność Stowarzyszenia zaznacza się również w publikacjach periodycznych i okazjonalnych. Do pierwszych zaliczyć należy "La Gazette des Archives" i "Bulletin de liaison". "La Gazette" - kwartalnik Stowarzyszenia - udostępnia swe łamy nie tylko archiwistom, ale i użytkownikom archiwów: urzędnikom, historykom, badaczom. Mogą oni tu prezentować swoje poglądy na tematy interesujące obie strony. Uzupełnieniem niejako "La Gazette" jest "Bulletin" rozprowadzany od 1973 r. wyłącznie wśród członków Stowarzyszenia. Biuletyn informuje na bieżąco o działalności Stowarzyszenia i archiwów, zamieszcza informacje praktyczne oraz dane o artykułach i publikacjach.

Stowarzyszenie może poszczycić się wieloma wydawnictwami książkowymi, Najbardziej znanym jest oczywiście podręcznik archiwistyki /Manuel d'archivistique/ wydany w 1970 r., opracowany przez Komitet Redakcyjny przy współpracy 42 archiwistów, którzy na przeszło 800 stronach druku mogli przedstawić wyniki doświadczeń zawodowych, jak również omówić zagadnienia teoretyczne. Drugą, znaną pozycją, jest wy-

dana przez Stowarzyszenie "biała księga" /"livre blanc"/ pt. "Archiwa: luksus czy konieczność" /"Archives: luxe ou nécessité"/ adresowana głównie do władz i dziennikarzy a to w celu zwrócenia uwagi władz państwowych na rosnące wciąż zadania archiwów i związane z tym potrzeby finansowe.

Na zakończenie kilka słów o współpracy Stowarzyszenia z Naczelną Dyrekcją Archiwów Francji. Dyrekcja, jak wiadomo, zarządza podległymi jej archiwami oraz prowadzi ogólną politykę archiwalną. Stowarzyszenie wykorzystuje wszelkie środki i możliwości, aby wpływać na działalność Dyrekcji. Zgromadzenie ogólne przesyła każdego roku na adres Naczelnej Dyrekcji życzenia i rezolucje, które są w wielu przypadkach przez Dyrekcję uwzględnione. I tak np. niedawno, na wniosek Stowarzyszenia Naczelna Dyrekcja utworzyła w Archiwum Narodowym trzy nowe oddziały: Informatyki, Publikacji i Kontaktów z Użytkownikiem; Stowarzyszenie opiniowało także projekt ustawy o archiwach, uchwalonej przez Parlament 22 grudnia 1978 r.

Należy dodać, że przewodniczący Stowarzyszenia jest członkiem Najwyższej Komisji Archiwów /Commission supérieure des Archives/ i uczestniczy w jej pracach. Naczelny Dyrektor Archiwów składa corocznie przed Komisją sprawozdanie z działalności za rok ubiegły i przedstawia program działalności na przyszłość.

Za doskonały przykład współpracy Stowarzyszenia z Dyrekcją może posłużyć przygotowanie podręcznika archiwistyki: Stowarzyszenie zobowiązało się opracować go, a Naczelna Dyrekcja zapewniła publikację. Stowarzyszenie i Dyrekcja mają wspólny cel, ale nie oznacza to wcale jedności poglądów; "La Gazette" miała często okazję zamieszczać krytyczne artykuły i wyrażać poglądy sprzeczne z tymi, które reprezentowała Naczelna Dyrekcja Archiwów Francji.

Jeśli chodzi o działalność na arenie międzynarodowej - Stowarzyszenie nie może wykazać się zbyt dużą aktywnością: jest jedynie reprezentowane na zgromadzeniach ogólnych Mię-

dzynarodowej Rady Archiwów przez przewodniczącego lub jednego z członków Biura.

Stowarzyszenie Archiwistów Francuskich odegrało pozytywną rolę w ciągu minionych 75 lat. Pomogło przede wszystkim archiwistom wyjść z izolacji, w której tkwili długie lata. Zrobiono wiele dla rozwoju archiwistyki, ale wiele jeszcze pozostało do zrobienia. Stowarzyszenie musi wspomagać archiwistów w ich codziennej pracy, być w kursie wydarzeń, a szczególnie pilnie śledzić nieustający rozwój techniki i badań, nie pozwolić archiwistom na załamanie się i zniechęcenie wobec ogromu zadań jakie stoją przed nimi. Dziś, bardziej niż kiedykolwiek, potrzebne jest istnienie i energiczna działalność takiego stowarzyszenia zawodowego jakim jest stowarzyszenie archiwistów.

Józef Mizikowski
Warszawa

Nowy program nauczania a zajęcia praktyczne
słuchaczy policealnego studium archiwalnego

Policealne studium archiwalne w Warszawie ma już swoją historię. W 1965 r. z inicjatywy Stowarzyszenia Archiwistów Polskich utworzono specjalizację archiwalną w pomaturalnej dwuletniej Państwowej Szkole Dokumentacji Naukowo-Technicznej w Warszawie. W ciągu następnych lat szkolenie średniej kadry zawodowej dla archiwów państwowych i archiwów zakładowych było kontynuowane w ramach dwuletniego studium pomaturalnego, które po reorganizacjach otrzymało nazwę Policealne Studium Ekonomiczne nr 2. W ramach tego studium istnieje specjalizacja archiwalna o stacjonarnym trybie nauczania oraz równolegle prowadzone jest szkolenie zaoczne słuchaczy archiwistyki.

Staraniem Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i Wojewódzkiego Archiwum Państwowego we Wrocławiu w 1978 r. utworzono policealne studium archiwalne przy jednym z wrocławskich studiów zawodowych. Od 1980 r. oba policealne studia archiwalne będą wypuszczać około 80 absolwentów rocznie. Absolwenci studium otrzymują dyplom technika-archiwisty, uprawniający do pracy w archiwach państwowych i zakładowych. W archiwach państwowych podległych Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych /oraz w tzw. archiwach wyodrębnionych/ absolwenci studium mogą być zatrudniani na stanowiskach młod-

szego archiwisty, archiwisty i starszego archiwisty; w archiwach zakładowych dyplom ukończenia studium uprawnia do pełnienia funkcji archiwisty lub kierownika archiwum.

W 1979 r. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, realizując wytyczne Ministerstwa Oświaty i Wychowania, opracowała i wydała /przy ścisłej współpracy z Instytutem Kształcenia Zawodowego/ nowy program dla policealnego studium archiwalnego¹. W myśl założeń nowy program ma usprawnić system kształcenia kadr archiwalnych na poziomie średniej szkoły zawodowej dla potrzeb służby archiwalnej. Okres nauki w studium trwa dwa lata i podzielony jest na cztery semestry. Zakres nauczania obejmuje przedmioty o charakterze pomocniczym, jak polskie prawo administracyjne i historia ustroju Polski XIX i XX wieku. Ponadto słuchacze studium zapoznają się z podstawami nauk politycznych, z zagadnieniami psychologii, socjologii oraz ekonomii politycznej.

Przedmiotami głównymi studium są archiwistyka i archiwoznawstwo. W ramach pierwszego przedmiotu słuchacze zapoznają się z podstawowymi pojęciami i zasadami archiwistyki. W zakresie archiwistyki program obejmuje: powstawanie dokumentacji archiwalnej w instytucjach i urzędach, jej podział, klasyfikację archiwalną oraz cel i metody gromadzenia, opracowywania i udostępniania materiałów archiwalnych. Poza tym w programie przewiduje się wiadomości o systemie informacji naukowej w archiwach oraz metody konserwacji i zabezpieczania archiwaliów. Ponadto, poza zasadami gromadzenia, opracowania i udostępniania materiałów pochodzenia kancelaryjnego, program obejmuje przygotowanie słuchaczy do archiwalnego opracowywania dokumentacji audio-wizualnej, dokumentacji technicznej i materiałów kartograficznych.

W zakresie archiwoznawstwa program przewiduje zapoznanie słuchaczy studium z dziejami archiwów państwowych i za-

¹ Program nauczania. Policealne Studium Zawodowe. Zawód: technik archiwista. Warszawa 1979 NDAP i Min. Oświaty i Wychowania, ss.107.

sobu archiwalnego, a także z aktualną organizacją państwowej służby archiwalnej i jej zadaniami.

W celu przygotowania absolwentów studium do pracy w archiwach zakładowych program uwzględnia zasób wiadomości o zadaniach archiwów zakładowych oraz o ich roli wobec ogólnokrajowej sieci archiwów. Przewiduje się zapoznanie słuchaczy studium z zasadami przejmowania akt, rodzajami pomocy ewidencyjno-informacyjnych, z przechowywaniem i zabezpieczaniem dokumentacji, brakowaniem akt kat.B oraz z zasadami przekazywania akt kat.A do archiwum państwowego. W związku z przygotowaniem absolwentów do pracy w archiwach zakładowych program zawiera elementy podstaw organizacji pracy biurowej.

Podstawową formą nauczania jest praca klasowo-lekcyjna z maksymalną ilością ćwiczeń i sprawdzianów oraz zajęcia praktyczne, odbywające się w archiwach państwowych i zakładowych. Program nauczania w studium zmierza ku właściwej korelacji poszczególnych przedmiotów i treści nauczania z praktyką zawodową w wyznaczonych archiwach.

Obecnie zajęcia praktyczne słuchaczy policealnego studium archiwalnego odbywają się w następujących archiwach:

- 1/ Archiwum Akt Nowych,
- 2/ Archiwum Państwowe m.st. Warszawy,
- 3/ Archiwum Polskiej Akademii Nauk,
- 4/ Archiwum Aktowe Polskiego Radia i Telewizji.

Program zajęć praktycznych obowiązuje słuchaczy I roku przez okres II semestru w jednym z wymienionych wyżej archiwów. Praktyka odbywa się w grupach liczących około sześciu osób. W pierwszym semestrze program przewiduje około 20 dni zajęć praktycznych, tj. 120 godzin lekcyjnych, w semestrze drugim około 16 dni zajęć, tj. 96 godzin lekcyjnych. Program praktyk ma charakter ramowy. Słuchacze w trakcie zajęć praktycznych zapoznają się ze strukturą organizacyjną i zasobem archiwalnym danego archiwum oraz z pomocami ewidencyjno-informacyjnymi. W semestrze pierwszym wykonywane są prace techniczne. Natomiast w drugim semestrze, w myśl zaleceń, słuchacze studium podczas praktyk mają przeprowadzić porząd-

kowanie zespołu akt. W czasie drugiego roku studium /tj. podczas III i IV semestru/ zajęcia praktyczne odbywają się w następujących archiwach:

- 1/ Archiwum Główne Akt Dawnych,
- 2/ Archiwum Akt Nowych,
- 3/ Archiwum Dokumentacji Mechanicznej,
- 4/ Archiwum Państwowe m.st. Warszawy,
- 5/ Archiwum Polskiej Akademii Nauk.

Praktyki na drugim roku studium odbywają się na zasadzie rotacji. Każda grupa po odbyciu pięciu dni zajęć praktycznych /tzn. 30 godzin lekcyjnych/ w danym archiwum przechodzi do następnego archiwum. W sumie na praktyki przewidziane jest 25 dni, tj. 150 godzin lekcyjnych. Podczas praktyk rotacyjnych przedmiotem zajęć jest zapoznanie ogólne słuchaczy ze strukturą organizacyjną i zasobem każdego archiwum oraz z zasadami porządkowania akt. Ponadto program zajęć praktycznych w ciągu trzeciego semestru przewiduje miesięczną praktykę w archiwach zakładowych.

W ramach współpracy studium z archiwami, w których słuchacze odbywają zajęcia praktyczne, zwołano w siedzibie szkoły w dniu 28 września 1979 r. zebranie, poświęcone omówieniu programu zajęć realizowanego w poszczególnych archiwach. Podczas zebrania w dyskusji podkreślano niewystarczającą korelację zajęć teoretycznych prowadzonych przez szkołę a praktykami w archiwach. Zdarza się bowiem, że zajęcia praktyczne wyprzedzają przygotowanie teoretyczne, jakie powinien otrzymać słuchacz podczas zajęć lekcyjnych w studium. Pociągą to za sobą konieczność poświęcania w archiwach zbyt wiele czasu na wyjaśnianie zagadnień teoretycznych kosztem uczenia umiejętności praktycznych. Zdaniem dyskutantów program nauczania powinien obejmować całokształt wiedzy archiwalnej z równoczesnym przygotowaniem słuchaczy do pracy w archiwach państwowych jak i w archiwach zakładowych. Wydaje się, że dotychczasowa działalność dydaktyczna szkoły jest zorientowana na kształcenie przyszłych pracowników archiwów państwowych. Ten stan rzeczy, zdaniem niektórych dyskutantów, jest spowodowany zbyt szczupłą liczbą archiwów zakładowych, które-

by miały odpowiednie warunki i możliwości do prowadzenia zajęć praktycznych ze słuchaczami studium. Wypowiadano się za poświęceniem zagadnieniom prac biurowych większej liczby godzin zajęć lekcyjnych.

Nowy program studium archiwalnego stał się przedmiotem dyskusji również na zebraniu Oddziału Warszawskiego SAP w dniu 10 stycznia 1980 r. W dyskusji udział brali przedstawiciele Zarządu Głównego SAP, Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych oraz kadry nauczycielskiej studium archiwalnego. Padły argumenty za dokonaniem poważnych zmian w układzie ogólnym programu. Zdaniem większości dyskutantów program ukierunkowany jest przede wszystkim na kształcenie pracowników archiwów państwowych, a nie archiwistów zakładowych. Zwracano uwagę na zbyt szerokie objęcie programem zagadnień badań regionalnych, które częściowo tylko znajdują zastosowanie w działalności archiwum zakładowego.

W odniesieniu do praktyk postulowano, aby rozpoczynały się one w czasie drugiego semestru studium, gdyż praktykanci bez podstaw teoretycznych nie mogą z pożytkiem wykorzystywać zajęć w archiwach. W toku kształcenia słuchaczy studium, archiwa mają za zadanie zademonstrowanie praktycznych czynności, a nie prowadzenia wykładów teoretycznych, do których nie posiadają odpowiednich warunków.

Dyskusje były niezwykle pożyteczne, gdyż umożliwiły dość szeroką wymianę poglądów na nowy program policealnego kształcenia archiwistów, co stworzy podstawy do korekty omawianego programu. Korekta taka, w świetle wyrażonych w dyskusjach stanowisk, wydaje się niezbędną.

INFORMACJE ARCHIWALNE

Spotkanie

Przewodniczącego Rady Państwa prof. dr Henryka Jabłońskiego
z przedstawicielami archiwistyki polskiej

Z okazji obchodów V Tygodnia Archiwów Polskich i I Międzynarodowego Tygodnia Archiwów w Polsce, sprawujący nad tymi obchodami patronat Przewodniczący Rady Państwa prof. dr Henryk Jabłoński - w obecności Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki prof. dr Janusza Górskiego - przyjął w dniu 3 grudnia 1979 r. w Belwederze Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych prof. dr Tadeusza Walichnowskiego, Przewodniczącego Rady Archiwalnej prof. dr Czesława Madajczyka, Przewodniczącego Zarządu Głównego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich prof. dr Zygmunta Kolankowskiego, dyrektora Archiwum Głównego Akt Dawnych doc. dr Mieczysława Motasa i dyrektora Wojewódzkiego Archiwum Państwowego dr Jerzego Pabisza.

Przedstawiciele archiwistyki polskiej poinformowali Przewodniczącego Rady Państwa o przebiegu w całym kraju obchodów V Tygodnia Archiwów Polskich, obfitujących w liczne imprezy, które cieszą się dużym zainteresowaniem centralnych i terenowych władz partyjnych, państwowych, związkowych i kombatanckich oraz towarzystw naukowych.

Przedstawiciele archiwistyki polskiej podziękowali Przewodniczącemu Rady Państwa za opiekę i pomoc ze strony Partii i Rządu. W ostatnim bowiem czasie polepszyły się warunki placowe archiwistów, powstają również perspektywy po-

lepszenia warunków lokalowych przez przeniesienie Biblioteki Narodowej, zajmującej obecnie poważną część pomieszczeń centralnych archiwów państwowych w Warszawie.

Wystąpienie Ministra prof. dr Janusza Górskiego
w dniu 6 grudnia 1979 r. podczas otwarcia
III Konferencji Pracowników Naukowo-Badawczych Archiwów
w Warszawie

Z okazji Międzynarodowego Tygodnia Archiwów i V Tygodnia Archiwów Polskich oraz 60-lecia państwowej służby archiwalnej pragnę złożyć serdeczne gratulacje wszystkim archiwistom polskim. Tą drogą przekazuję serdeczne gratulacje i życzenia archiwistom polskim od Przewodniczącego Rady Państwa PRL prof. dr Henryka Jabłońskiego, sprawującego patronat nad obchodami Tygodnia Archiwów. Również Wicepremier prof. dr Mieczysław Jagielski, prosił o przekazanie Wam archiwistom serdecznych gratulacji i życzeń od Rządu polskiego, co niniejszym czynię.

Korzystając z okazji chciałbym również podziękować archiwistom za ich ofiarną, żmudną pracę oraz dotychczasowe wyniki w zakresie kształtowania, gromadzenia i ochrony państwowego zasobu archiwalnego i jego naukowego opracowywania.

Nie mniej gorąco dziękuję również tym, którzy wspierają archiwa i archiwistów w ich codziennej pracy, przyczyniają się do wzbogacania wartości kulturalnych i naukowych naszego kraju i rozwoju archiwistyki, ważnej dziedziny naukowej.

Na sesji znajdują się przedstawiciele nauk humanistycznych i technicznych środowisk twórczych, przedstawiciele prasy, radia, telewizji, wybitni uczeni wchodzący w skład Rady Archiwalnej i Podkomisji Archiwalnej Rady Głównej Nau-

ki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, którym również serdecznie dziękuję za pomoc i współpracę.

Zgodnie z zapowiedzią, na dzisiejszej sesji zostaną zaprezentowane najnowsze osiągnięcia techniczne, a mianowicie zastosowanie aparatury laserowo-holograficznej dla potrzeb archiwistyki. Aparaturę tę skonstruowali uczeni Wojskowej Akademii Technicznej, którzy nie szczędzili trudu i sił, aby wydatnie pomóc w pracy archiwów, ułatwić przechowywanie i udostępnianie materiałów archiwalnych. Pod adresem wojskowych pracowników nauki kieruję więc serdeczne słowa podziękowania i uznania.

Praca archiwów odbywa się w dobrym klimacie życzliwości, zarówno ze strony organizacji partyjnych, jak i związkowych, przy coraz większym poparciu instancji partyjnych, władz administracyjnych, co jest dowodem wzrastającego zaufania do archiwów i coraz lepszego rozumienia pracy archiwistów. Szczególnie serdeczne słowa podziękowania kieruję pod adresem tych instancji i organizacji, władz centralnych i terenowych, które w ostatnim czasie przyczyniły się do polepszenia warunków lokalowych naszych archiwów i stworzyły klimat serdeczności wokół archiwistyki w naszym kraju.

Tak się złożyło, że państwowa służba archiwalna znajduje się w resorcie Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, wprawdzie na prawach wyodrębnionej służby, ale służby dobrze zintegrowanej z naszym resortem. To ustawienie organizacyjne ma swoje zalety, jako że w całym świecie wzrasta naukowa ranga archiwów, a archiwa państwowe w Polsce nie jednym swoim udanym przedsięwzięciem i codzienną pracą przyczyniły się do potwierdzenia, że mają one właściwe miejsce w nauce, jak też i same legitymują się poważnym dorobkiem naukowym.

Niezmiernie ważną rolę odgrywają archiwa jako urzędy wiary publicznej, jako placówki kształtujące i nadzorujące państwowy zasób archiwalny w Polsce, współdziałające z poszczególnymi resortami, organizacjami, jak też i archiwami wyodrębnionymi. Państwowa służba archiwalna tworzy w ten

sposób warsztat pracy dla obecnych i przyszłych pracowników nauki, a przede wszystkim wpływa na coraz lepsze wykorzystanie zasobu zgromadzonego już w archiwach dla potrzeb nauki i kultury, gospodarki narodowej, państwa i społeczeństwa.

Bardzo ważny jest kierunek pracy archiwów zaprogramowany na dalsze lata, koncentrujący uwagę na społecznym i ideowo-patriotycznym wychowaniu naszego społeczeństwa, a przede wszystkim młodego pokolenia Polaków. W tym celu organizowane są i będą badania historyczne, szeroko zakrojona popularyzacja archiwów i archiwaliów przez wystawy archiwalne, kontakty z młodzieżą akademicką i szkolną, z zakładami pracy. Te formy współpracy odgrywają coraz poważniejszą rolę w codziennym życiu archiwistów polskich.

Sprawą wielkiej wagi jest coraz większe włączanie archiwów do realizacji bieżących potrzeb gospodarki narodowej. Na tym odcinku archiwa odniosły już wiele sukcesów, które przyczyniają się także do podniesienia rangi archiwów państwowych. Prowadzona systematycznie przez archiwa informacja retrospektywna spełnia niezwykle ważną rolę również z punktu widzenia wykorzystania rezerw w nauce i gospodarce narodowej. Archiwa nasze zrozumiały dobrze swoją rolę i zadania. Przystępując do realizacji głównych zamierzeń państwa, zgodnie z uchwałami XII Plenum KC PZPR, archiwa przeprowadziły szczegółową inwentaryzację m.in. materiałów archiwalnych dotyczących gospodarki wodnej ze szczególnym zwróceniem uwagi na kompleksowe zagospodarowanie rzek Wisły i Odry. Prace są na ukończeniu i w roku przyszłym zostaną przekazane zainteresowanym władzom i placówkom naukowo-badawczym. Takich przykładów można by podać daleko więcej. Dyskusje, jakie obecnie prowadzą archiwiści nad wytycznymi na VIII Zjazd Partii, przyczyniają się niewątpliwie do jeszcze lepszego wykorzystania materiałów archiwalnych i pracy archiwów w realizacji swych codziennych zadań. Czekające nas zadania w przyszłości będą wykonywane z całą odpowiedzialnością i myślę, że archiwiści i tym razem nie zawiodą.

Wielką wagę przywiązujemy do udziału archiwów w SINTO. Archiwa będą stanowiły jeden z głównych podsystemów w SINTO,

uczestnicząc aktywnie w ten sposób w budowie rządowego systemu informacji naukowej, technicznej i organizacyjnej. Resort nauki przykładą wielką wagę do wydania ustawy o archiwach i materiałach archiwalnych w przekonaniu, że ustawa ta pomoże w uporządkowaniu wielu spraw organizacyjnych, a także przyczyni się do usprawnienia pracy administracji państwowej wszystkich szczebli i rozwiązania wielu podstawowych dla archiwistyki polskiej założeń teoretycznych i praktycznych.

Z uwagą patrzymy na przygotowywanie się państwowej służby archiwalnej do nowego planu 5-letniego. Archiwa widzą swoje miejsce w przyszłych planach węzłowych, resortowych i międzyresortowych oraz w ogólnym planie dalszego rozwoju nauki polskiej.

Kadra pracowników naukowo-badawczych i naukowo-technicznych systematycznie rozwija badania naukowe wraz ze stałym podnoszeniem kwalifikacji zawodowych i naukowych. Koncepcje ekonomicznego rozwoju naszego państwa dobrze są realizowane przez archiwa. W dalszej pracy stawiamy na coraz bardziej wyspecjalizowaną kadrę archiwalną i modernizację warsztatów pracy i technizację prac archiwów, bo tylko tą drogą można będzie zapewnić większą efektywność działalności państwowej służby archiwalnej.

Ze strony resortu nauki uczyniono wiele dla podniesienia warunków placowych archiwistów. Na pewno nie rozwiązano jeszcze wielu spraw, ale zrobiono wszystko na co było nas stać w obecnych warunkach.

Z okazji V Tygodnia Archiwów, Rada Państwa w uznaniu zasług archiwistów, przyznała im wysokie odznaczenia państwowe. Także władze regionalne doceniając wkład pracy archiwów wyróżniły naszych archiwistów. Również Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych wyróżnił wielu zasłużonych pracowników archiwów i osób współpracujących z archiwami honorową odznaką "Za zasługi dla archiwistyki". Resort nauki, szkolnictwa wyższego i techniki będzie w dalszym ciągu, w ramach swoich możliwości, czynił wszystko aby podnieść ran-

gę społeczną i naukową archiwów, przyczyniając się do pełnej stabilizacji zawodu archiwisty.

Międzynarodowa Rada Archiwów podsumuje zapewne dorobek archiwów poszczególnych krajów w czasie obchodów Międzynarodowego Tygodnia Archiwów. Jestem przekonany, że archiwa polskie spotykają się z wysoką, zasłużoną przez nie oceną. W ostatnim okresie ze strony polskiej służby archiwalnej uczyniono bowiem wiele dla rozszerzenia współpracy międzynarodowej, wspólnych badań, edycji źródeł i wymiany informacji naukowej, przy stałym doskonaleniu własnych warsztatów pracy i załatwianiu ciągłych potrzeb użytkowników krajowych.

Z okazji Waszego archiwistycznego święta, życzę Wam nieustającego optymizmu, zapału do pracy i dalszych trwałych osiągnięć w tej pracy oraz sukcesów w życiu osobistym.

/Wg Biul.NDAP 4-1979/

Wystąpienie Podsekretarza Stanu Ministerstwa Nauki,
Szkolnictwa Wyższego i Techniki prof.dr Stanisława Czajki,
w dniu 19 grudnia 1979 r. na spotkaniu z archiwistami
w Archiwum Państwowym m.st. Warszawy

Z uwagą zapoznałem się z dorobkiem archiwistów warszawskich, ich ścisłym powiązaniem z działalnością władz politycznych i administracyjnych Stolicy, z warszawskim środowiskiem naukowym i kulturalnym. Dorobek archiwum warszawskiego można mierzyć w kilometrach półek akt i tych już zgromadzonych i tych, które czekają jeszcze na przejęcie, dziesiątkami tysięcy dokumentacji ikonograficznej i kartograficznej. Dorobek ten można oceniać również według wydanych oraz czekających na wydanie publikacji, ilością wystaw i pokazów archiwalnych, załatwionych spraw, udostępnionych archiwaliów dla potrzeb odbudowy Warszawy i funkcjonowania współczesnych służb miejskich oraz ilością pozyskanych przyjaciół tej szacownej placówki naukowej.

Wypada zatem stwierdzić, że działalność warszawskich archiwistów świadczy o właściwej i wydajnej pracy oddanej kadry, zatrudnionej w Archiwum Stołecznym i innych archiwach warszawskich, o ich wiedzy i pasji badawczej i społecznej, o głębokim umiłowaniu naszego kraju i jego stolicy - Warszawy. Tu przecież są aż trzy archiwa państwowe centralne, archiwum stołeczne, archiwa wydzielone i archiwa z powierzonym zasobem archiwalnym oraz Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych - kierująca państwową służbą archiwalną w sposób prawidłowy - zgodny z interesami nauki i kultury polskiej oraz gospodarki narodowej. W Warszawie zatem mamy największe skupienia kadry archiwistów - o wysokich kwalifikacjach naukowych, zawodowych i moralnych, zaangażowanych twórczo w naszą rzeczywistość.

Można zatem oczekiwać, iż przyjęty kierunek pracy w archiwach państwowych osiągnięcia coraz wyższych kwalifikacji naukowych archiwistów, niezbędnych do jeszcze lepszej i wydajniejszej pracy, z uwzględnieniem potrzeb gospodarki narodowej - będzie w pełni rozwijany w najbliższych latach. Pozwoli to spopularyzować archiwistykę a także określić właściwe miejsce służby archiwalnej w Resorcie Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki i w naszym kraju w ogóle. Jest to bowiem taka prawda, że liczą się te placówki, które są prężne, które wychodzą naprzeciw potrzebom nauki, kultury i gospodarki narodowej i one też w konsekwencji są dostrzegane wraz z ich żywotnymi potrzebami.

Na zakończenie niech będzie mi wolno w imieniu całego Resortu i osobiście Towarzysza Ministra Janusza Górskiego pogratulować wszystkim archiwistom warszawskim wspaniałych osiągnięć i życzyć im dalszych sukcesów naukowych i zawodowych. Szczególnie wyrazy uznania kierują pod adresem kadry Archiwum Stołecznego, za wszystko to, czego kadra ta dokonała w okresie Polski Ludowej, rekonstruując i organizując nowoczesne Archiwum Warszawy - tak bardzo związane z życiem naszej stolicy.

V Tydzień Archiwów Polskich w liczbach

W czasie obchodów V Tygodnia Archiwów Polskich, w całym kraju zorganizowano:

Sesji, sympozjów, konferencji naukowych	- 55
Spotkań zbiorowych z użytkownikami dla popularyzacji zbiorów archiwalnych	- 125
Wystaw	- 135
Wydano publikacji drukiem zwartym	- 37
Ogłoszono na łamach prasy i czasopism artykułów	- 227
Wystąpiono w radio i telewizji	- 109
Wydano zestawów pocztówek	- 22
Rozpowszechniono faksymili dokumentów	- 398
Nagrodzono i wyróżniono za najlepsze prace magisterskie z dziedziny archiwistyki	- 7
Zorganizowano konkursów w szkołach średnich na temat znajomości archiwistyki	- 15
Odbyto spotkań ze studentami	- 127
Odbyto spotkań z młodzieżą szkolną	- 134
Przyjęto w archiwach wycieczek	- 253
Odbyto spotkań z archiwistami spoza sieci państwowej służby archiwalnej	- 110
Odbyto ważniejszych spotkań z władzami terenowymi	- 102

Podczas obchodów V Tygodnia Archiwów Polskich nazwano pracowników naukowe w sześciu Archiwach Państwowych następującymi nazwiskami zmarłych wybitnych archiwistów: prof. dr Marian Friedberg, prof. dr Adam Stebelski, prof. dr Stanisław Ptaszycki, doc. dr Antoni Rybarski, Jan Smółka i Władysław Prawdzik. W ten sposób współczesne pokolenie archiwistów polskich złożyło hołd dla tych, którzy za swego życia służyli ofiarnie sercem i rozumem dla archiwistyki.

Sesja naukowa w Toruniu
z okazji V Tygodnia Archiwów Polskich

W dniu 22 listopada 1979 r. w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyła się sesja naukowa z okazji V Tygodnia Archiwów, którą zorganizowały trzy współpracujące z sobą instytucje - Instytut Historii i Archiwistyki i Biblioteka Główna UMK oraz Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Toruniu.

W sesji udział wzięli przedstawiciele wojewódzkich i miejskich władz politycznych i administracyjnych, władz uczelni z prorektorem, dyrektorem i pracownikami Instytutu Historii i Archiwistyki, archiwiści trzech sąsiadujących z sobą województw /bydgoskiego, toruńskiego i włocławskiego/, przedstawiciele Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, bibliotekarze, studenci oraz kierownicy studiów archiwistycznych z kilku ośrodków uniwersyteckich. W programie sesji, poza słowem wstępnym dyrektora Instytutu Historii i Archiwistyki, doc. dr hab. Jacka Staszewskiego, były dwa referaty: dr Bohdana Ryszewskiego - "Główne kierunki rozwoju archiwistyki po II wojnie światowej" i prof. dr hab. Andrzeja Tomczaka - "Rozwój współpracy międzynarodowej w dziedzinie archiwistyki po II wojnie światowej". Otwarta została również wystawa polskich i zagranicznych książek i wydawnictw o tematyce archiwalnej, znajdujących się w zbiorach Biblioteki Głównej UMK i Wojewódzkiego Archiwum Państwowego. Wśród tych ostatnich znajdował się wydany z okazji V Tygodnia Przewodnik po materiałach dotyczących Wisły i jej dorzecza. Publikacja, opracowana przez Archiwum, sfinansowana została przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W czasie sesji miała miejsce szczególna uroczystość. Prorektor prof. dr hab. W. Domasłowski wręczył dyrektorowi WAP przyznany Archiwum przez Senat UMK medal "Za Zasługi Położone dla Rozwoju Uczelni" a dwie pracowniczkę odznaczone

zostały krzyżami zasługi. Dyrektor WAP dr Karola Ciesielska natomiast wręczyła, przyznane przez naczelnego dyrektora archiwów państwowych, honorowe odznaki "Za Zasługi dla Archiwistyki". Otrzymali je zaproszeni przedstawiciele władz politycznych i administracyjnych województwa, Towarzystwo Naukowe w Toruniu oraz emerytowani i aktualni pracownicy WAP. Wręczone zostały również medale "60-lecia Państwowej Służby Archiwalnej w Polsce" oraz 50-lecia publicznej i naukowej działalności Archiwum Toruńskiego.

K.C.

Utworzenie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego
w Słupsku

W dniu 23 stycznia 1980 r. nastąpiło uroczyste otwarcie Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Słupsku, które powstało w oparciu o dotychczasowy Oddział Archiwum Państwowego i jego cenne zbiory, sięgające XV wieku. Życzliwość i zainteresowanie zarówno władz politycznych, administracyjnych, jak i środowiska naukowego województwa słupskiego, gwarantują należyty rozwój nowej placówki. Przewiduje się w najbliższym czasie zwiększenie powierzchni lokalowej archiwów w mieście i na terenie województwa. Pozwoli to zorganizować obok WAP w Słupsku, podległe mu oddziały terenowe w Sławnie i Miastku, a w przyszłości i w Człuchowie.

/Wg Inf.NDAP Nr OI 87/50/80/

SPRAWY ORGANIZACYJNE SAP

VI posiedzenie plenarne Zarządu Głównego SAP

W dniu 7 grudnia 1979 r. w siedzibie Centralnego Archiwum KC PZPR odbyło się VI posiedzenie plenarne Zarządu Głównego SAP.

Porządek dzienny obejmował m.in.:

- 1/ informację z działalności organizacyjnej i finansowej Stowarzyszenia w okresie pomiędzy V a VI posiedzeniem plenarnym;
- 2/ zatwierdzenie preliminarza budżetowego SAP na 1980 r.;
- 3/ informacja o przygotowaniach do VI Krajowego Zjazdu Delegatów;
- 4/ dyskusja;
- 5/ sprawy różne i wolne wnioski.

W czasie posiedzenia zebrani wysłuchali informacji przewodniczącego ZG kol. Z.Kolankowskiego o działalności Stowarzyszenia. W okresie pomiędzy V a VI posiedzeniem plenarnym ZG SAP. Głównym nurtem działalności były sprawy finansowe związane z przyznaniem dotacji Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Na rok bieżący przyznano dotację docelową, przeznaczoną głównie na koszty wydawnictw. Na 1980 r. przewiduje się dotację stałą z budżetu państwa. Planuje się rozwinięcie akcji wydawniczej - materiały szkoleniowe. SAP nawiązało ścisłe kontakty z NDAP, istnieje możliwość szerokiej realnej współpracy. Zwiększyły się wpływy ze składek członków wspierających. W ostatnim czasie ukazały

się dwa podwójne numery "Archiwisty" za 1979 r., w ten sposób nastąpiło wyrównanie zaległości. I tom Słownika Biograficznego Archiwistów Polskich nie ukazał się jeszcze, poszczególne hasła wymagają ujednolicenia redakcyjnego. Kontakty zagraniczne SAP wiążą się z udziałem delegacji polskiej na Kongres Archiwów w Londynie w 1980 r., gdzie przewidywany jest udział przewodniczącego ZG w Sekcji Stowarzyszeń Archiwistów. Zapoczątkowano przygotowania do VI Krajowego Zjazdu Delegatów. Termin zwołania zjazdu przewidywany jest na drugą połowę maja 1980 r. Prezydium ZG proponuje przedłożyć VI Zjazdowi do zatwierdzenia dwa wnioski: 1/ o zwołanie Powszechnego Zjazdu Archiwistów, 2/ o nadaniu tytułu członka honorowego.

Następnie kol. J.Jakubowski, kol. M.Motas, kol. J.Pabisz przedstawili informację o sprawach szkoleniowych, działalności studiów pomaturalnych archiwistyki w Warszawie i Wrocławiu; następnie kol. A.Tomczak przedstawił stan obecny kształcenia archiwistów na uniwersytetach polskich. W dalszym ciągu posiedzenia kol. S.Kaźmierczak zreferował preliminarz budżetowy Stowarzyszenia na 1980 r. Następnie odbyła się dyskusja związana z przedstawionymi informacjami Prezydium ZG. Zabierali głos kol.kol.: B.Halbert, A.Igielski, J.Jakubowski, M.Motas, O.Staroń, A.Tomczak, B.Woszczyński i E.Zaorska. Przedmiotem dyskusji były przede wszystkim nowe możliwości działania, powstałe w wyniku uzyskania dotacji. Omawiano sprawy szkoleniowe, wydawnicze oraz sprawy związane ze zwołaniem VI Krajowego Zjazdu Delegatów.

Zebrani na VI posiedzeniu plenarnym ZG SAP przyjęli uchwały:

- o zatwierdzeniu preliminarza budżetowego na 1980 r.;
- o przyznaniu dotacji dla Oddziału Szczecińskiego na akcję odczytową;
- o zmianach w ewidencji magazynu biuletynu SAP "Archiwista",
- o upoważnieniu Prezydium ZG do wykonywania czynności związanych z przygotowaniem VI Krajowego Zjazdu Delegatów.

W punkcie porządku dziennego "Sprawy różne i wolne wnioski" zebrani podjęli uchwałę formalną niezbędną dla aktywizacji środowiska olsztyńskiego SAP, a następnie wysłuchali informacji o rozmowach delegacji archiwistów z Przewodniczącym Rady Państwa, prof. dr H. Jabłońskim, który przyjął w Belwederze delegację archiwistów w dniu 3 grudnia 1979 r. z okazji inauguracji obchodów V Tygodnia Archiwów Polskich. Podkreślono wrażenie, iż ranga zawodu archiwisty oraz ranga zagadnień archiwalnych w naszym kraju wzrosła po tym spotkaniu.

Działalność Oddziału Wojewódzkiego SAP w Kielcach w latach 1977-1979

Oddział Wojewódzki SAP w Kielcach liczy 20 członków. W okresie lat 1977-1979 odbyło się sześć zebrań ogólnych i sześć zebrań zarządu. Na zebraniach ogólnych w 1977 r. wygłoszone zostały następujące odczyty: kol. M. Bandurka /Łódź/: informacja o przebiegu konferencji pracowników naukowo-badawczych archiwów państwowych w Poznaniu, kol. S. Marcinkowski: o źródłach do dziejów Rewolucji Październikowej przechowywanych w WAP w Kielcach, poza tym przewodnicząca ZOW kol. T. Koba-Ryszewska wygłosiła informację dla archiwistów zakładowych o celach i działalności SAP. W 1978 r. odbyły się trzy zebrania ogólne, na których wygłoszono następujące referaty:

- kol. M. Bandurka: Rola i znaczenie archiwum w życiu naukowym i kulturalnym regionu,
- kol. I. Bałabuch: Przepisy dotyczące archiwów zakładowych;
- kol. A. Kasperek: Polskie czasopisma archiwalne.

W 1979 r. zorganizowano zebranie ogólne, na którym kol. M. Bandurka omówił przydatność archiwum dla nauki i gospodarki narodowej. Na zebrania ogólne ZOW w Kielcach zapraszał nie tylko członków SAP lecz również niestowarzyszonych

archiwistów zakładowych. Na kursach archiwalnych informowano uczestników o roli i działalności Stowarzyszenia.

W dniu 25 września 1979 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału, na którym wybrano nowe władze.

W skład nowego Zarządu Oddziału Wojewódzkiego weszli:

- kol. Kazimierz Nobis - przewodniczący ZOW,
- kol. Jan Orzechowski - wiceprzewodniczący,
- kol. Krystyna Kasperek - sekretarz,
- kol. Teresa Urbańska - skarbnik,
- kol. Teresa Koba-Ryszewska - członek,
- kol. Tadeusz Kręgiel - członek.

W skład Komisji Rewizyjnej Oddziału weszli kol. Stanisław Marcinkowski - przewodniczący, kol. Irena Bałabuch i kol. Romana Guldón.

W planie działalności Oddziału w okresie nowej kadencji przewiduje się m.in. werbowanie nowych członków oraz rozszerzenie akcji obejmującej niestowarzyszonych archiwistów zakładowych przez zapraszanie ich na zebrania ogólne członków Oddziału.

Siedzibą Zarządu Oddziału Wojewódzkiego SAP jest Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Kielcach /ul. Rewolucji Październikowej 17/.

Walne Zebranie Oddziału Krakowskiego SAP

W dniu 15 listopada 1979 r. odbyło się Walne Zebranie członków Oddziału Wojewódzkiego SAP w Krakowie. W czasie zebrania ustępujący zarząd złożył sprawozdanie z działalności w okresie od 17 maja 1976 r. do 15 listopada 1979 r. oraz wysłuchano sprawozdania Komisji Rewizyjnej z przeprowadzonej kontroli. W zebraniu wzięło udział 35 osób.

Zebrani wybrali nowe władze oddziałowe. W skład Zarządu Oddziału Wojewódzkiego weszli:

- kol. Stanisława Mika - przewodnicząca,
- kol. Jan Poradzisz - wiceprzewodniczący,
- kol. Stefania Barth - sekretarz,
- kol. Ewa Południak - skarbnik,
- kol. Józef Madej - członek zarządu,
- kol. Maria Szach - członek zarządu.

Do Komisji Rewizyjnej wybrani zostali: kol. Jerzy Kątra, kol. Urszula Perkowska, kol. Alicja Sokołowska.

W czasie dyskusji m.in. wysuwano postulaty zwiększenia aktywności Oddziału w nowej kadencji, usprawnienia kolportażu "Archiwisty" oraz utworzenia Koła Archiwistów Zakładowych.

Zebranie Oddziału SAP w Białymstoku

W dniu 23 listopada 1979 r. odbyło się zebranie członków Oddziału Wojewódzkiego SAP w Białymstoku, połączone z zebraniem pracowników Wojewódzkiego Archiwum Państwowego. Udział wzięli zaproszeni goście: tow. Aleksander Bielski - zastępca kierownika Wydziału Ideowowychowawczego KW PZPR w Białymstoku oraz kierownicy archiwów zakładowych Filii Uniwersytetu Warszawskiego i Politechniki Białostockiej. Zebranie związane było z otwarciem obchodów V Tygodnia Archiwów Polskich w Białymstoku. Z tej okazji dyrektor WAP dr Henryk Majecki w swoim wystąpieniu omówił cele i zadania V Tygodnia Archiwów Polskich oraz przedstawił dzieje archiwów i ich osiągnięcia. Zasłużeni archiwiści odznaczeni zostali medalem "Za zasługi dla archiwistyki". Medal ten otrzymali: kol. Irena Czubowska /Łomża/, kol. Jerzy Szumski /Białystok/ oraz tow. Teodor Kozłowski emerytowany kierownik Archiwum KW PZPR w Białymstoku. Następnie kierownik Archiwum Sądu Wojewódzkiego w Białymstoku kol. Halina Filipowicz wygłosiła odczyt pt. "Archiwa sądowe województwa białostockiego". W związku z wygłoszonym odczytem wywiązała się dyskusja dotycząca problematyki archiwów sądowych.

Informację o zebraniu Oddziału Wojewódzkiego SAP w Białymstoku zamieściła na swych łamach "Gazeta Współczesna" /z dnia 28.XI.1979 r.7.

Z życia Oddziału Koszalińskiego SAP

Oddział Wojewódzki SAP w Koszalinie liczy 19 członków. Na ich pracy społecznej Stowarzyszenie opiera swoją działalność w województwie koszalińskim. W latach 1977-1979 Oddział rozwijał akcję w zakresie upowszechniania wiedzy o archiwach i problematyce archiwalnej. W tym celu szereg odczytów o następującej tematyce:

- 1/ System informacyjno-dokumentacyjny w archiwach państwowych i zakładowych;
- 2/ Charakterystyka nowo wprowadzonego rzeczowego wykazu akt w terenowych organach;
- 3/ Aktualne tendencje w kształtowaniu zasobu archiwalnego;
- 4/ Organizacja państwowej służby archiwalnej po reformie podziału administracyjnego PRL;
- 5/ Zasada przynależności terytorialnej materiałów archiwalnych w stosunkach międzynarodowych i wewnętrznych.

Ponadto inną formą popularyzacji wiedzy o archiwach i archiwistyce jest kolportaż biuletynu SAP "Archiwista", który na terenie województwa koszalińskiego prowadzi aktyw Oddziału Stowarzyszenia.

Z okazji V Tygodnia Archiwów Oddział planuje zorganizowanie konferencji na temat "Wykorzystanie materiałów archiwalnych dla potrzeb gospodarki narodowej". Współorganizatorami są Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Koszalinie i Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Zarząd Oddziału Wojewódzkiego SAP w Koszalinie organizuje corocznie zebrania sprawozdawcze /zazwyczaj w I kwartale każdego roku/. Komisja Rewizyjna Oddziału dokonuje kontroli działalności finansowej przed każdym zebraniem sprawozdawczym.

Walichnowski Tadeusz: Kierunki rozwoju archiwistyki polskiej. Warszawa-Lódź 1979, PWN, ss.212, ilustr.

Praca omawia kierunki rozwoju archiwistyki polskiej w latach 1976-1979. Składa się z czterech części: 1/ Funkcje użytkowe archiwistyki, 2/ Związki teorii z praktyką archiwistyczną, 3/ Międzynarodowe stosunki archiwalne, 4/ Sprawy organizacyjno-prawne.

Praca zawiera tablice statystyczne, przedstawiające wzrost zasobu archiwalnego, jego uporządkowanie, udostępnianie i mikrofilmowanie. Całość uzupełniają streszczenia obcojęzyczne oraz liczne ilustracje, w tym fotoreprodukcje dokumentów i publikacji.

Archeion. Czasopismo poświęcone sprawom archiwalnym. T.69. Wjś.NDAF. Warszawa-Lódź 1979, ss.418.

Na tom składają się następujące działy: artykuły, studie i materiały, archiwa za granicą, recenzje, sprawozdania z książek i notaty bibliograficzne, przegląd zagranicznych czasopism archiwalnych, kronika archiwalna oraz wspomnienia pośmiertne.

Na uwagę zasługują artykuły: T.Walichnowskiego "Polskie słownictwo archiwalne", S.Kawrockiego "Zagadnienia metod badawczych i metodologii archiwistyki", M.Motasa "Powstawanie polskiej państwowej służby archiwalnej przed odzyska-

nieniem niepodległości /1917-1918/", W.Stępnia "Problemy międzynarodowego prawa archiwalnego w dorobku archiwistyki polskiej", J.Sroki "Kształcenie i doskonalenie kwalifikacji archiwistów w świetle danych statystycznych /1976-1980/, S.Bełzy, J.Stoksika i W.Wysockiego "Opracowanie i zawartość archiwalnych zbiorów kartograficznych".

W dziale archiwa za granicą zostały zamieszczone artykuły: M.Sędek "Kształcenie archiwistów we Francji", B.Kubicki, D.Rocka "Organizacja i działalność archiwów hiszpańskich", Cz.Hruszka "Centralne Państwowe Archiwum Literatury i Sztuki ZSRR w Moskwie".

Archiwa w służbie gospodarki narodowej. Warszawa-Lódź 1979, PWN, ss.132.

Publikacja zbiorowa zawierająca referaty: T.Walichnowski - Znaczenie archiwów dla potrzeb gospodarki narodowej; A.Kałuża - Znaczenie materiałów archiwalnych na przykładzie wybranych problemów gospodarczych Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego; J.Pabisz - Z prac nad metodami wykorzystywania zasobu archiwalnego dla potrzeb gospodarki narodowej; S.Kołys - Wykorzystanie materiałów archiwalnych dla potrzeb gospodarki narodowej na przykładzie działalności WAP w Poznaniu.

Są to teksty referatów wygłoszonych na II Konferencji Krajowej Pracowników Naukowo-Badawczych Archiwistyki. Poza tym publikacja zawiera materiały z dyskusji, jaka wywiązała się w związku z wygłoszonymi referatami podczas konferencji.

Gospodarka zasobami wodnymi w zbiorach Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Rzeszowie. Rzeszów 1979, ss.29.

Omawiana publikacja składa się z czterech części: część ogólna; zasoby wodne; obwałowanie i regulacja rzek; zbiorniki wodne; woda dla rolnictwa. Zawarte w publikacji

informacje dotyczą materiałów znajdujących się w zespołach akt władz państwowych i terenowych oraz przedsiębiorstw działających w Rzeszowie i województwie rzeszowskim. Omawiane materiały zawierają dane o opadach atmosferycznych w latach ubiegłych, szkodach powodziowych, zużyciu wody oraz o inwestycjach z zakresu gospodarki wodnej.

Informator - katalog obejmujący archiwalną dokumentację techniczną i inną miasta Chorzowa przechowywaną w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Katowicach. Oprac. M.Galuszka. Chorzów 1979, ss.69.

Informator obejmuje dane o materiałach archiwalnych znajdujących się w zespołach akt władz i urzędów państwowych i samorządowych miast i gmin oraz przedsiębiorstw i związków gospodarczych działających na terenie Chorzowa, Królewskiej Huty, Bytomia i Katowic w okresie od XIX wieku do roku 1945. Publikacja posiada układ rzeczowo-chronologiczny. Informacje w niej zawarte dotyczą planów miasta, budownictwa, inżynierii miejskiej, zmian granic miasta oraz zmian nazw ulic. Wydawnictwo jest pierwszym tego typu przedsięwzięciem w woj. katowickim, otwiera serię opracowań informacyjnych o dokumentacji technicznej, gdyż w przygotowaniu znajdują się analogiczne informatory dla innych miast górnośląskich.

Materiały źródłowe dotyczące województwa kieleckiego w Archiwum Dokumentacji Mechanicznej w Warszawie. Oprac. M.Berman, Kielce 1979, ss.21.

Katalog zawiera 197 pozycji. Są to głównie zdjęcia fotograficzne budowli zabytkowych woj. kieleckiego. Publikacja została opracowana w układzie topograficzno-alfabetycznym. Każda pozycja zawiera: treść źródła, datę jego powstania, źródło pochodzenia, sygnaturę archiwalną oraz rodzaj nośnika informacji.

Katalog obejmuje również informacje o nagraniach dotyczących kielecczyny, są to relacje i wspomnienia z okresu II wojny światowej członków ruchu oporu /GL i AL/ działających na tym terenie.

Piechota Regina: Archiwa państwowe w Polsce. Informator. Wydanie III, Warszawa-Lódź 1979, PWN, ss.65, 1 nrb. ilustr.

Nowe wydanie zaktualizowanego i rozszerzonego informatora o archiwach państwowych zawiera wiadomości o strukturze organizacyjnej sieci archiwów państwowych oraz podstawowe informacje o poszczególnych archiwach w Polsce, według stanu istniejącego w grudniu 1978 r. Wydanie III zostało uzupełnione wykazem służb archiwalnych wchodzących w skład Międzynarodowej Rady Archiwów.

Informator o zasobie archiwalnym Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Przemyśle. Oprac. Z.Konieczny. Przemyśl 1979, ss.90.

Informator zawiera wykaz zespołów archiwalnych przechowywanych w WAP w Przemyśle w układzie według działów rzeczowych i chronologii. Publikacja obejmuje informacje o materiałach przechowywanych w muzeach w Jarosławiu, Przemyśle i Przeworsku. Uzupełnieniem informatora jest wykaz publikacji dotyczących Archiwum Przemyskiego i jego zasobu.

Fenczak August: Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Przemyśle. Przemyśl 1979, ss.nrb.20.

Jest to folder składający się z dwóch części: pierwsza zawiera krótki zarys historii Archiwum w Przemyśle od 1874 r. wraz z opisem zasobu i omówieniem działalności naukowej tej placówki. Część druga zawiera fotokopie najważniejszych do-

kumentów, pieczęci i ksiąg przechowywanych w zbiorach WAP w Przemyślu. Zasób Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Przemyślu obejmuje akta tego miasta od 1356 r., akta władz i urzędów administracji państwowej, organów wymiaru sprawiedliwości, instytucji gospodarczych, akta notarialne i wyznaniowe do 1945 r. oraz akta z okresu Polski Ludowej. Omawiany folder przyczyni się niewątpliwie do popularyzacji tych materiałów archiwalnych.

KRONIKA STOWARZYSZENIA

W dniu 25 września 1979 r. odbyło się w Kielcach walne zebranie członków Oddziału Wojewódzkiego SAP, na którym wybrano nowe władze oddziałowe /szczegóły zob. s.26 niniejszego numeru/.

X

Przedstawiciele ZG SAP kol. J.Jakubowski i kol. M.Motas w dniu 1 października 1979 r. wzięli udział w inauguracji roku szkolnego w pomaturalnym studium archiwalnym w Warszawie. W ramach tej uroczystości przedstawiciele ZG uczestniczyli w spotkaniu z młodzieżą przyjętą na I rok studium.

X

W dniu 16 października 1979 r. przewodniczący Zarządu Głównego kol. Z.Kolankowski przeprowadził rozmowę z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych prof. T.Walichnowskim. Tematem rozmowy była działalność Stowarzyszenia oraz plany bieżącej i przyszłej współpracy pomiędzy SAP i NDAP. Omówiono możliwości pomocy technicznej NDAP w dziedzinie wydawniczej Stowarzyszenia oraz omówiono wstępnie projekt zwołania przez SAP wspólnie z NDAP Powszechnego Zjazdu Archiwistów.

X

Dnia 25 października 1979 r. odbyło się posiedzenie Prezydium ZG, którego przedmiotem było omówienie ustaleń

odnośnie współpracy z NDAP oraz spraw związanych z przygotowaniem najbliższego posiedzenia plenarnego Zarządu Głównego SAP.

X

W dniu 6 listopada 1979 r. odbyło się zebranie Zarządu Oddziału Warszawskiego SAP w Warszawie, na którym omawiano sprawy organizacyjne i działalność bieżącą Oddziału.

X

W dniach 9-10 listopada 1979 r. odbyła się w Łodzi sesja naukowa, zorganizowana przez Komisję Archiwalną Polskiego Towarzystwa Historycznego, poświęcona 60-leciu państwowej służby archiwalnej. W sesji wziął udział przewodniczący ZG kol. Z.Kolankowski.

X

Dnia 15 listopada 1979 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Krakowskiego SAP /zob. informacja na s.27 niniejszego numeru/.

X

W dniu 16 listopada 1979 r. odbyło się walne zebranie członków Oddziału SAP w Olsztynie, na którym wybrano nowe władze Oddziału oraz podjęto czynności mające na celu ożywienie działalności Stowarzyszenia na tym terenie.

X

W związku z przygotowaniami imprez Centralnych V Tygodnia Archiwów Polskich w dniu 23 listopada 1979 r. Komitet Organizacyjny V Tygodnia Archiwów złożył wizytę ministrowi Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki prof. dr Januszowi

Górskiemu, w skład delegacji wchodził przewodniczący ZG SAP prof. dr Z.Kolankowski.

X

W dniu 23 listopada odbyło się zebranie Oddziału Białostockiego /zob. informacja na s.28 niniejszego numeru/.

X

Zarząd Oddziału Wojewódzkiego SAP w Warszawie zebrał się w dniu 27 listopada 1979 r. celem omówienia spraw związanych z obchodami V Tygodnia Archiwów oraz problemów pracy bieżącej.

X

Przewodniczący Rady Państwa prof. dr Henryk Jabłoński w dniu 3 grudnia 1979 r. przyjął w Belwederze delegację archiwistów polskich, w skład której wchodził m.in.: przewodniczący ZG SAP kol. Z.Kolankowski oraz członkowie ZG kol. kol. M.Motas i J.Pabisz. Spotkanie związane z obchodami V Tygodnia Archiwów poświęcone zostało na omówienie sytuacji archiwów polskich i rozwoju archiwistyki w kraju.

X

W dniu 6 grudnia 1979 r. odbyła się III Konferencja Pracowników Naukowo-Badawczych Archiwów Państwowych, zorganizowana przez NDAP w siedzibie Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie, stanowiąca kulminacyjny punkt obchodów V Tygodnia Archiwów Polskich i I Międzynarodowego Tygodnia Archiwów. W konferencji brał udział szeroki aktyw Stowarzyszenia, w tym przewodniczący ZG kol. Z.Kolankowski.

X

VI posiedzenie plenarne Zarządu Głównego SAP odbyło się 7 grudnia 1979 r. /informacja szczegółowa zob. s.24 niniejszego numeru/. W tym samym dniu w godzinach wcześniejszych zebrało się Prezydium ZG w celu omówienia spraw związanych z VI posiedzeniem plenarnym.

x

Dnia 20 grudnia 1979 r. odbyła się w Koszalinie konferencja na temat "Wykorzystanie materiałów archiwalnych dla potrzeb gospodarki narodowej" - zorganizowana przez WAP w Koszalinie, Oddział PTH oraz Oddział Koszaliński naszego Stowarzyszenia.

x

W dniu 21 grudnia 1979 r. odbyło się w Warszawie zebranie Oddziału Wojewódzkiego SAP, na którym zasłużeni aktywiści SAP zostali odznaczeni odznaką honorową "Za zasługi dla archiwistyki".

SPIS TREŚCI

B. Kubiczek: Stowarzyszenie Archiwistów Francuskich	1
J. Mizikowski: Nowy program nauczania a zajęcia praktyczne słuchaczy policealnego studium archiwistyki	9
Informacje archiwalne	14
Spotkanie Przewodniczącego Rady Państwa prof. dr H. Jabłońskiego z przedstawicielami archiwistyki polskiej . .	14
Wystąpienie Ministra prof. dr J. Górskiego w dniu 6 XII 1979 r.	15
Wystąpienie Podsekretarza Stanu prof. dr S. Czajki . .	19
V Tydzień Archiwów w liczbach	21
Sesja naukowa w Toruniu	22
Utworzenie WAP w Słupsku	23
Sprawy organizacyjne	24
VI posiedzenie plenarne ZG SAP	24
Działalność Oddziału SAP w Kielcach	26
Walne Zebranie Oddziału Krakowskiego	27
Zebranie Oddziału SAP w Białymstoku	28
Z życia Oddziału Koszalińskiego	29
Nowe wydawnictwa archiwalne	30
Kronika Stowarzyszenia	35

Cena numeru zł 10,—
dla członków SAP w prenumeracie

Indeks 35162

W.D.N. Zam. 300/0/80 Nakł. 1300. O-129.